

УДК 78.06

DOI 10.32782/2224-0926-2023-2-45-7

Скуратовська Ольга Володимирівна
викладач-методист вищої категорії,
Дніпровська дитяча музична школа № 6 імені В.І. Скуратовського
<http://orcid.org/0000-0002-0434-5845>

КОМПОЗИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В.І. СКУРАТОВСЬКОГО В КОНТЕКСТІ ЙОГО УНІВЕРСАЛІЗМУ

Стаття знайомить з творчістю сучасного українського композитора В.І. Скуратовського (1963–2016) та присвячена 60-річчю з дня його народження. Дається короткий огляд музикознавчих розвідок II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Творча особистість – надія на майбутнє» (28–29 березня 2023 року).

Об'єктом дослідження вибрано композиторський доробок у його взаємодії з багатовекторною діяльністю В. Скуратовського. Вперше пропонується вживання терміна «кластерний метод» щодо використання його у відношенні творчого шляху митця. Композиторство В.І. Скуратовського у взаємодії з іншими формами творчості уподібнено до явища «кластер» у його універсальному сенсі (а саме у зв'язку з музикою, астрономією, біотехнологією та економікою).

Підкреслено характерні риси композиторського стилю В. Скуратовського – ретроспективність, діалогічність, дихотомія музичної мови – у зв'язку з виконавською, лекційною та науково-дослідницькою діяльністю митця. Зауважено роль наставників та вплив творчих зв'язків з колегами-виконавцями на композиторські імпульси В. Скуратовського. Презентовано один з його відоміших творів «Альбом для дітей» з 12 п'єс для фортепіано.

Підкреслюється роль жанру сюїти в творчості композитора, який найбільше характеризує тип його життєтворчості. Акцентовано увагу на Сюїті для камерного оркестру «Погляд у минуле».

Відзначено взаємодію музики та поезії в творчості В.І. Скуратовського та намічено риси розглядання його композиторського та літературного дару з точки зору синестезії. Підкреслено важливість у цьому контексті Циклу хорових поем на вірші Лесі Українки «П'ять струн України».

Стверджується єдність композиторської та поетичної, педагогічно-просвітницької, виконавської діяльності В.І. Скуратовського, акцентується співвідношення різних галузей діяльності, виявлено джерела інтонаційного матеріалу, позначено подальші ракурси дослідження.

Ключові слова: Володимир Скуратовський, універсалізм, кластерний підхід, музичне просвітництво, інтонаційні джерела, композиторський діалог, сюїта.

Skuratovska Olha. Composing activity of V.I. Skuratovskiy in the context of his universalism

The article introduces to the oeuvre of the modern Ukrainian composer V.I. Skuratovskiy (1963–2016) and is dedicated to the 60th anniversary of his birth. A brief overview of the musicological studies of the II All-Ukrainian scientific and practical conference “Creative Personality – Hope for the Future” (March 28–29, 2023) is given.

The research object is the composing oeuvre in combination with multi-vector activity of V. Skuratovskiy. For the first time, it is proposed using the concept of “cluster method” in relation to the artist's creative career. Composing activity by V.I. Skuratovskiy in interaction with other forms of creativity is likened to the “cluster” phenomenon in its universal sense (namely, in connection with music, astronomy, biotechnology and economics).

Characteristic features of V. Skuratovskiy's composing style are emphasized – retrospective and dialogue nature, dichotomy of musical language – in connection with the artist's performing, lecturing and research activities. The role of mentors and the influence of creative connections with fellow performers on composer impulses of V. Skuratovskiy are noted. One of his most famous contributions, "Album for Children" with 12 pieces for piano, is presented.

It is highlighted the role of the suite genre in the composer's oeuvre, which most characterizes the type of his creative journey. The focus is on the Suite for chamber orchestra "Looking into the Past".

The interaction of music and poetry in the pieces of V.I. Skuratovskiy and the features of considering his composing and literary gift from the standpoint of synesthesia are outlined. In this context, the importance of the Cycle of Choral Poems based on Lesya Ukrainka's lyrics "Five Strings of Ukraine" is emphasized.

The unity of composing, poetic, pedagogical and educational, and performing activities of V.I. Skuratovskiy is noted, and the ratio of different areas of activities is marked. The sources of intonation material and further research perspectives are indicated.

Key words: *Volodymyr Skuratovskiy, universalism, cluster approach, musical enlightenment, intonation sources, composer's dialogue, suite.*

Актуальність теми. Серед багатьох імен у сучасному українському музичному просторі привертає увагу постать Володимира Ілліча Скуратовського (1963–2016) – заслуженого діяча мистецтв України, члена Національної Спілки композиторів України. Він є автором творів у різних жанрах оркестрової та хорової, камерно-інструментальної та вокальної музики. Діяльність В.І. Скуратовського була багатовекторною: викладання цілої низки музично-теоретичних дисциплін у початкових та вищих навчальних закладах мистецтва, науково-дослідницька робота, виконавство та лекторство, аранжування¹. Важливу частину творчості також становить поезія митця. Нарешті, особливо треба відзначити цілий спектр творчих музично-просвітницьких проєктів, започаткованих В.І. Скуратовським у рідному місті Дніпро.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творча спадщина Володимира Скуратовського стала предметом активного вивчення в останні сім років². Привертають увагу роботи молодих дослідників Ю.Ю. Іванової (Чехлатої), Л.Л. Ляшенко, О.Ю. Мосіної, Д.О. Лебедевої, М.А. Коритної. Пам'яті В.І. Скуратовського присвячена і монографія О.В. Скуратовської «Музи водять хоровод». Різні ракурси діяльності митця було розглянуто на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Творча особистість – надія на майбутнє», що відбулася 28–29 березня 2023 року та була присвячена 60-річчю композитора. Конференція проходила в змішаному очно-дистанційному форматі та охопила близько 500 учасників. Масштабу особистості В.І. Скуратовського певною мірою відповідали тематичні напрями виступів: «Володимир Скуратовський: універсалізм, освіченість, людяність», «Формати сучасного мистецького просвітництва», «Сучасна музична освіта: масштаб невирішених проблем», «Музичний музей як освітня територія», «Поетична складова

¹ Скуратовський В.І. *Распахнутое небо над собой*. Днепропетровск : Свидлер А.Л., 2010. 106 с. Скуратовський В.І. *Вокальні твори*. Дніпро : Ліра, 2020. 104 с.

² Romašova O. *Tvůrčí cesta Vladimíra Skuratovského se zaměřením na klavírní cyklus „Album pro děti“*. Bakalářská práce. Janáčkova akademie múzických umění v Brně. Brno, 2023. 71 s.

Щитова С.А. Авторський концерт. Монолог Володимира Скуратовського. *Музичний вісник Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки*. Вип. 3. 2007. 3 с.

сучасної культури та її стан». Майже кожна з доповідей, що досліджували стильові та жанрові особливості музики та поезії митця, була проілюстрована виконанням його творів наживо. Таке балансування між словом та музикою було дуже властиво Володимирі Скуратовському, тож не дивно, що конференція перетворилася на конференцію-концерт. Окрему увагу було приділено темі музичних музеїв, зокрема тих, що розташовані в школах початкової мистецької освіти. Вперше саме з цього боку було розглянуто процес меморіалізації видатних сучасників, знайдено паралелі в діяльності відповідних установ, зафіксовано вдалі методи та формати. Кульмінацією дводенної конференції став концерт молодих композиторів «Давай подивимось, як зерна проросли», де прозвучали твори, що написані учнями В.І. Скуратовського або присвячені йому. Так було здійснено ідею конференції – через усвідомлене збереження пам'яті про митця зазирнути в майбутнє.

Виклад основного матеріалу дослідження. Саме на молоде покоління була розрахована більшість просвітницьких проєктів В.І. Скуратовського: «Гурток музикознавчих проблем» для студентів Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки, «Дитяча філармонія» та «Гра в оперу» для наймолодших слухачів у різних залах міста, «Юна опера» для учнів у ДМШ № 6 та музичному коледжі ім. М. Глінки. Втім не залишалися поза увагою й більш дорослі відвідувачі. Для них протягом багатьох років на різних концертних майданчиках йшли програми «Музична вітальня», «Зустрічі з класикою», «Нотомісис», «Дискусійний клуб». Слухачі всіх вікових категорій були у полі зору педагога-музикознавця та мали можливість набувати свого музичного досвіду та поглиблювати знання про музичне мистецтво.

Треба зазначити, що майже всі перелічені формати були нерозривно пов'язані з *фортепіанним виконавством* В.І. Скуратовського. Таке «професійне співзвуччя» йому було властиво завжди, починаючи з навчання в музичному училищі одразу на двох факультетах. При цьому він неодноразово зазначав, що, якби не бачив необхідності «супроводжувати людей на шляху до музики», залюбки відмовився б від «наволомузичних» розповідей та просто грав би на фортепіано. Потреба виконувати спонукала його не лише на сольні виступи, але й на співпрацю з дніпровськими солістами та колективами. Серед них – М.С. Васильєв та В.Б. Марченко, І.О. Осенева та О.Е. Школа, К.Г. Крамчанінова та О.Л. Лонгінова, О.І. Синякова та І.О. Воеводін, В.І. Бабенко та М.І. Устенко, юнацький скрипковий ансамбль «Violino» та фортепіанний квартет «Консонанс». Особливою точкою прикладання таланту став і музично-педагогічний проєкт «Юна опера»³, де підсумовувалися всі грані таланту Скуратовського: педагогіка, музикознавство, редакторство (а подекуди і композиторство-стилізація), виконавство (як концертмейстера та співака) і навіть література.

Головною ж сферою пошуків «власного обличчя» слід вважати саме *композиторську діяльність* В.І. Скуратовського. Він неодноразово підкреслював, що у своїх музичних проявах він перш за все ідентифікує себе як композитор. Його творчий доробок не є надто об'ємним, композитор радів кожному своєму новому творові або, навпаки, журився з приводу нестачі часу для написання музики. Огляд стилю життя, спостереження за інтенсивністю загального творчого процесу, що зростала з роками, дає право стверджувати, що композиторську творчість Скуратовського слід розглядати неодмінно у контексті з іншими видами його діяльності, сприймаючи їх не лише як побічний додаток.

³ Скуратовська О.В. Музи водять хоровод. Київ : Мелосвіт, 2021. С. 117–248.

Доречно буде в цьому плані застосувати до вивчення доробку В.І. Скуратовського так званий *кластерний підхід*. Термін «кластер» (з англ. – скупчення, гроно) використовується в різних дисциплінах, а саме в інформатиці, математиці, біології, астрономії, соціології, психології, лінгвістиці тощо. Універсалізм вживання терміна ускладнює однозначну його інтерпретацію. Не вдаючись у розгляд та незважаючи на суперечливі трактування, звернемося насамперед до тих значень, які з'явилися в музиці (до речі, раніше ніж у багатьох інших сферах використання – в 1910 році одночасно у американських композиторів Генрі Коуела, Чарльза Айвза та українця Василя Барвінського⁴).

Отже, в традиційному значенні музичний кластер – це багатозвуччя, що дає суцільне заповнення акустичного простору або створює шум. Обидва варіанти можна екстраполювати з категорії акордів на рівень осягнення творчого шляху композитора. І тоді кластером (на кшталт звукового скупчення з мінімальною інтервалікою) стає співзвуччя близьких одна одній різних форм творчої діяльності, що наповнюють створене майстром навколишнє середовище. Та водночас такий метод дозволяє бачити цей простір немов би шумом: подібно тому, як кластер-багатозвуччя розхитує ладові опори, у кластері-творчості шумом можна вважати перенасиченість подіями, порушення регулярності створювання музики, даються взнаки невтішні переважання стрімкого буденного темпу над неспішними епізодами-паузами, екстравертного «шуму» над інтровертною «тишою».

Додамо ще значення цього терміна в астрономії, яке вказує на один важливіший параметр: «кластер – це група зірок, пов'язаних між собою силами гравітації»⁵. Згідно з цим, кластерна модель творчості має на увазі комплекс різноманітних, але споріднених елементів, кожен з яких є необхідним для функціонування цілого і може бути розглянутим лише у взаємодії. І, звичайно, особливо важливим при цьому виглядає питання тяжіння між частинами та формування цілісності.

Нарешті, ще одне трактування (із середовища біотехнології та економіки) вказує на наявність «ядра кластеру» – центра, навколо якого можуть вишикуватися ланцюжки взаємопов'язаних процесів. Стосовно комплексного творчого процесу Скуратовського такою основою-ядром, без сумніву, була його композиторська діяльність, а все інше – водночас і живильний ґрунт, і поле для різнобічного професійного вдосконалення, і контекст для об'єктивного погляду на власну музику.

Тож спробуємо подивитися на творчість В.І. Скуратовського з таких позицій, визначити точки перетину або джерела натхнення та намітити контури для подальших досліджень у цьому напрямі.

Найважливішою рисою творчої особистості В.І. Скуратовський вважав здобуття *власної інтонації* у всіх сферах його діяльності, насамперед у композиторстві: «Я маю на увазі навіть не просто смислову основу, а якусь зачіпку – мовну, літерну, звукову (якщо говорити про музику). Це може бути оборот з кількох нот, мелодійна фраза, гармонійна послідовність, якийсь несподіваний смисловий поворот у мовленні, фраза,

⁴ Назар-Шевчук Л.Й. Феномен Василя Барвінського: комплементарний характер творчої діяльності (до 120-ліття від дня народження). *Українська культура: минуле, сучасність, шляхи розвитку*: збірник наукових праць. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Вип. 13. Рівне: РДГУ, 2008. С. 24.

⁵ Пономарьов О.С. Освіта і кластерний вектор інноваційного розвитку. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2010. № 2. С. 39.

словосполучення, навіть одне слово. Видавити із себе вірші, музику не можна, але якщо з'являється ця зачіпка, то вона немов би розкручує, як по спіралі, все інше»⁶.

Початкові проби пера – фортепіанні ноктюрни, рапсодію та сонату, а також начерки романсів на вірші М.І. Лермонтова та О.О. Блока – з'явилися під час навчання в школі та музичному училищі. Юнацька пора захоплення музикою Ф. Шуберта, Ф. Шопена, Л. ван Бетховена була завершена Чотирма прелюдіями для фортепіано (перший твір, який автор сам вказує у своєму доробку).

Навчання в консерваторському класі композиції у А.С. Лемана ще більше утвердило Скуратовського в бажанні знаходити імпульси для творчості в доробку майстрів минулого. Викладач не підтримував такі його симпатії, вважав їх ретроградними та наполегливо підштовхував учня у напрямі ультрамодних тенденцій. Прагнення створювати «живу» інтонацію, що, без сумніву, було пов'язане з власною емоційністю та душевною щирістю, і водночас байдуже відношення до конструктивізму в музиці зумовили конфлікт педагога і молодого композитора та подальший самотійний рух останнього на цьому шляху.

Неминучі в юнацькому віці наслідування з часом переоплачуються у важливу рису власного почерку Скуратовського. Поступове вивчення композиторських стилів, глибоке пізнання біографій та творчості улюблених майстрів призведуть до особливого *комполиторського діалогу*, заснованого на теплих почуттях до творців минулого. Так, спорідненими душами на все життя для митця стали С.В. Рахманінов, М.К. Метнер, С. Франк, французькі імпресіоністи (К. Дебюссі, М. Равель), О.П. Бородин, М.А. Римський-Корсаков. У другій половині творчості він зацікавився музикою сучасників: Г.В. Свиридова, В.В. Сильвестрова та А. Пярта. На ретроспективність музичного мислення вказують і назви деяких творів Скуратовського – «Сюїта пам'яті Равеля» для фортепіано, Сюїта «Погляд у минуле» для камерного оркестру, Ностальгічний диптих для симфонічного оркестру, Романтична поема⁷ для альта та фортепіано.

«Містки» між музичною мовою композитора та мовами його кумирів простежуються на різних рівнях: це і вибір елементів музичної мови для створення колористичної ладово-гармонічної та тембрової тканини, і схожість композиторської логіки в розгортанні тематизму, і знаходження цікавих засобів подолання інерції розвитку музичного матеріалу. Феноменальна пам'ять митця дозволяла утримувати в активному стані практично одночасно величезні пласти інформації та музики і при тому складати свої твори. Такі відлуння органічно співіснували в музиці Скуратовського, що не тільки підключало його до певного інтонаційного поля, але й визначало індивідуальність та свіжість власних музичних думок. До речі, дихотомія мови – поєднання оригінальної та віддзеркаленої інтонації – теж може бути уподібнена до кластеру. І ширше: все це є точкою перетину композиторської діяльності з виконавською, лекційною, науково-дослідницькою – досить переглянути афіші концертів та теми наукових статей.

Важливо підкреслити *роль наставників*, які своєю зацікавленістю могли запалити вогонь молодого серця. Так, особливою пристрастю на все життя стала любов до іспанської музики межі ХІХ–ХХ століть, якою надихнув педагог з фортепіано в музичному училищі М.А. Вайсборд. Він був захопленим дослідником гітарної музики, автором книг про А. Сеговію, Ф. Гарсія Лорку, І. Альбеніса. Під його редагуванням вийшла збірка фортепіанних п'єс Х. Турини, Х. Родриго та Е. Хальфтера. Така

⁶ З неопублікованого інтерв'ю 2005 р.

⁷ Пізніше – «Романтична соната».

прив'язаність Скуратовського до іспанської культури та викладача-ентузіаста визначила не тільки ще один інтонаційний шар музики, а й появлення декількох опусів за іспанськими мотивами: пісень до комедії Лопе де Вега «Валенсійська удовиця», п'єс «Іспанський карнавал», «Павана» та навіть одного з віршів⁸. Саме в творах на іспанські теми відчуваються властиві музичній мові В.І. Скуратовського екстравертність, театральність, стилістика яскравих, дещо екзотичних гармонічних фарб⁹.

Рушійною силою творчості, без сумніву, був також емоційний зв'язок з учнями, колегами, виконавцями, відвідувачами концертів. Талант щиро спілкуватися, встановлювати дружні, а іноді майже батьківські взаємини підживлював творчу енергію екстравертної холеричної натури Скуратовського. До такого теплового контакту зі слухачем прагнув він і у своїй музиці, поєднуючи водночас вишуканість, чуттєвість та ясність, довірливість інтонацій.

Відносини з колегами – як учнями, так і викладачами – часто перетворювалися на творчу співпрацю, і це ставало імпульсом для народження нових творів. Так з'явилися домрові соната та сюїта, Вальс-скерцо для квартету «Консонанс» та сюїта «Violino» для однойменного ансамблю. Іноді твори супроводжувалися посвятами першим виконавцям (Соната для туби та фортепіано – Олександрові Григор'єву, Соната для домри та фортепіано – Михайлові Васильєву та Тетяні Мартинек). Зверненням до дорогих перших учнів відкривається і «Альбом для дітей», який було написано в період навчання в консерваторії та завершено в рік народження старшої доньки – Любові. Джерелом натхнення були також перші музичні кроки молодшої доньки Марії, якій присвячені скрипкові Народний танець та Маленький концерт. Помітно, як на процес складання музики впливала і виконавська практика, і педагогічне бажання поповнити наявний репертуар, і досвід аранжування музики інших авторів.

Одним з найвідоміших творів композитора можна вважати фортепіанний цикл «Альбом для дітей». «Він складається з 12 різнохарактерних, контрастних стосовно одна одній, але пов'язаних між собою п'єс, і є чудовим прикладом яскравої образності в музиці В. Скуратовського. Кожна мініатюра цього циклу – нова замальовка, нова стрімка емоція, що розповідає про насичений яскравими подіями один день хлопчика, а хлопчик цей, ймовірно, і є сам автор»¹⁰. Збірку створено в найкращих класичних традиціях Р. Шумана, К. Дебюссі, С.І. Туркевич-Лукинович, П.О. Козицького, М.А. Скорульського, В.С. Косенка. Всі твори циклу написані в різних жанрах (прелюдія, скерцо, пісня, етюд), передбачають будь-які типи фактури (кантілена, рух паралельними інтервалами, імітаційно-канонічний склад та ін.) та штрихове розмаїття, приваблюють яскравим тематизмом. В усіх п'єсах «Альбому» автор пропонує юним виконавцям певні інструктивні та технологічні задачі.

Блискуче знання історичного розвитку різних музичних жанрів примушувало Скуратовського з певною обережністю «говорити» в них своє слово. Це ж стосується і

⁸Примітно, що з Іспанією буде пов'язана ще одна пристрасть В. Скуратовського – захоплення футболом та вболівання за клуб «Барселона». До цієї країни здійсниться і остання в житті композитора подорож...

⁹Лебедева Д.О. Іспанські образи як джерело театральності музичного мистецтва. Кваліфікаційна робота здобувача освітнього рівня «Бакалавр». Дніпро, 2021. 44 с.

¹⁰Павленко М.М. Методична доповідь на тему «Формування образного мислення юних музикантів на матеріалі творів “Альбому для дітей” Володимира Скуратовського». Київський міський методичний центр закладів культури та навчальних закладів. URL: <https://youtu.be/Wj4ymXI-Y0Y> (дата звернення: 25.07.2023).

вибору для творів не дуже популярних тембрів – туби, альти, домри. Про це композитор висловлювався так: «Що я можу додати, наприклад, після інструментальних концертів В.А. Моцарта, Ф. Мендельсона, А. Дворжака, С.В. Рахманінова?»¹¹. Така вимогливість до себе та відповідальність перед історичною спадщиною обмежувала у виборі жанрів та створювала деяку камерність. Спостерігається тенденція до стискання сонати або концерту в одночастинну побудову та водночас неодноразове звернення в інших випадках до циклічних структур, а саме до жанру сюїти. «Особливий інтерес В. Скуратовського до жанру сюїти зумовлений його композиторським методом контрастного співставлення образно характерних п'єс малої форми, поєднаних інтонаційною спорідненістю, темброво-фактурними, жанрово-стильовими ідеями»¹². Цікаво, що цей жанр відповідав напруженому образу життя композитора та давав можливість «збирати» сюїтну низку поступово – додавати окремі п'єси, переставляти їх місцями, а ще взаємодіяти з жанровими моделями різних часів (сициліана, ригодон, павана, гавот, токато). До речі, саме жанр сюїти рясніє прикладами автоцитуювання: чекаючи оформлення в цикл, п'єси «переміщувалися» від одного інструменту до іншого, склалися в побічні мініцикли, оркеструвалися. У відношенні жанру сюїти особливо відчувається «уривчасте композиторське дихання» Скуратовського. Своєрідним «дзеркалом композиторського стилю В.І. Скуратовського є Сюїта для камерного оркестру «Погляд у минуле». Вона поєднує у собі точність та стриманість класичної сюїти, сучасний погляд на життя крізь призму минулого, романтичну гармонію та легкий, світлий характер самого автора»¹³.

І, нарешті, ще один цікавий перетин являє собою взаємодія музики та поезії в творчості В.І. Скуратовського. Значне місце в його доробку займає поезія – він не тільки є автором двох поетичних збірок, а й багато років керував «Майстернею слова» у Дніпрі. І хоча «зустріч двох муз» відбулася лише один раз у романсі на власні вірші «Падает первый снег», композитор неодноразово звертався до написання вокальної та хорової музики на вірші інших поетів.

Особливо слід відзначити цикл хорових поем на вірші Лесі Українки «П'ять струн України», де «взаємодія слова і музики відбувається одразу у чотирьох сферах: запозиченні музикою жанру поеми з літератури, творчості поета-музиканта, композитора-поета та безпосередньому зв'язку хорової тканини з текстом»¹⁴. Поезію української авторки втілено «за рахунок стильової спорідненості, логічного формоутворення, відповідності музичної та поетичної орфоєпії, метру та ритміки, жанрів та циклічної концепції, образного відтворення, нотної словесно-звукової гри, яскравого національного колориту, природної співзвучності літературної та музичної мови»¹⁵.

Висновки. Отже, розгляд творчості в контексті універсальної діяльності дозволяє не тільки виявити масштаб особистості Володимира Скуратовського, але й краще зрозуміти

¹¹ З неопублікованого інтерв'ю 2005 р.

¹² Коритна М.А. Жанр сюїти в творчості В. Скуратовського: композиторські та виконавські принципи. Кваліфікаційна робота здобувача освітнього рівня «Магістр». Харків, 2023. С. 38.

¹³ Коритна М.А. Жанр сюїти в творчості В. Скуратовського: композиторські та виконавські принципи. Кваліфікаційна робота здобувача освітнього рівня «Магістр». Харків, 2023. С. 47.

¹⁴ Іванова Ю.Ю. Дуалізм мистецького синтезу у циклі хорових поем В. Скуратовського «П'ять струн України». *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наукові записи РДГУ*. Вип. 18 (у двох томах). Том 1. Рівне, 2013. С. 165.

¹⁵ Іванова Ю.Ю. Дуалізм мистецького синтезу у циклі хорових поем В. Скуратовського «П'ять струн України». *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наукові записи РДГУ*. Вип. 18 (у двох томах). Том 1. Рівне, 2013. С. 170.

стиль його музики, виявити природу інтонаційного матеріалу, усвідомити еволюцію творчості взагалі. Зрозуміло, що в рамках однієї статті важко охопити можливі точки перетину різноманітної діяльності на всіх рівнях. Цікаво було б, наприклад, простежити інтонаційний зв'язок між творами Скуратовського та його учбовими задачами з гармонії і диктантами із сольфеджіо, встановити тим самим паралелі між композиторством та педагогікою. Ступінь музикознавчих, культурологічних аспектів, які хвилювали майстра, та їх філософське осмислення може продемонструвати аналіз тем «Гуртка музикознавчих проблем» та «Дискусійного клубу». Нарешті, окремого дослідження потребує творчість Скуратовського-поета. Він є автором близько 100 поетичних творів, тож просто необхідно розглядати цю сферу і з точки зору сінестезійності таланту, і в контексті взаємовпливу двох видів мистецтва, і навіть у фокусі уваги до його вокальних та хорових творів. Сподіваємось, що універсалізм творчості Володимира Ілліча Скуратовського ще не раз приверне увагу науковців, а вивчання його спадщини посяде гідне місце у сучасному музикознавстві.

Література

1. Іванова Ю.Ю. Дуалізм мистецького синтезу у циклі хорових поем В. Скуратовського «П'ять струн України». *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наукові записи РДГУ*. Вип. 18 (у двох томах). Том 1. Рівне, 2013. С. 165–170.
2. Коритна М.А. Жанр сюїти в творчості В. Скуратовського: композиторські та виконавські принципи. Кваліфікаційна робота здобувача освітнього рівня «Магістр». Харків, 2023. 71 с.
3. Лебедева Д.О. Іспанські образи як джерело театральності музичного мистецтва. Кваліфікаційна робота здобувача освітнього рівня «Бакалавр». Дніпро, 2021. 44 с.
4. Назар-Шевчук Л.Й. Феномен Василя Барвінського: комплементарний характер творчої діяльності (до 120-ліття від дня народження). *Українська культура: минуле, сучасність, шляхи розвитку* : збірник наукових праць. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Вип. 13. Рівне : РДГУ, 2008. С. 22–31.
5. Павленко М.М. Методична доповідь на тему «Формування образного мислення юних музикантів на матеріалі творів “Альбому для дітей” Володимира Скуратовського». Київський міський методичний центр закладів культури та навчальних закладів. URL: <https://youtu.be/Wj4umXI-Y0Y> (дата звернення: 25.07.2023).
6. Пономарьов О.С. Освіта і кластерний вектор інноваційного розвитку. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2010. № 2. С. 39–47.
7. Romašova O. Tvůrčí cesta Vladimíra Skuratovského se zaměřením na klavírní cyklus „Album pro děti“. *Bakalářská práce. Janáčkova akademie múzických umění v Brně*. Brno, 2023. 71 s.
8. Скуратовский В.И. Распахнутое небо над собой. Днепропетровск : Свидлер А.Л., 2010. 106 с.
9. Скуратовський В.І. Вокальні твори. Дніпро : Ліра, 2020. 104 с.
10. Скуратовська О.В. Музи водять хоровод. Київ : Мелосвіт, 2021. 284 с.
11. Щитова С.А. Авторський концерт. Монолог Володимира Скуратовського. *Музичний вісник Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки*. Вип. 3. 2007. 3 с.

